

4. Герасимова Н. Ф., Базаев М.В., Супоницкая И.И. Использование опорных конспектов на практических занятиях. // Химия в школе, 1995. – № 5 – 59-62 с.
5. Найдан В. М., Грабовський А. К. Використання засобів навчання на уроках хімії. - К. : Рад. школа, 1988. – 218 с.
6. Педагогічні технології теорія і практика: Курс лекцій: Навчальний посібник / за ред. Проф. М. В. Гриньової – ПДПУ ім.. В.Г.Короленка – П., А.С.М.І.:2004. – 180 с.
7. Ситкевич Л. И. Химический эксперимент в школе. – Минск : "Народная освіта", 1969. – 126 с.
8. Ушкало М. К. Уроки з неорганічної хімії в середній школі. Посібник для вчителів – К. : Рад. школа, 1973. – 299 с.
9. Щукина Г. И. Проблема познавательного интереса в педагогике. – М. : Педагогика, 1971. – 351 с.

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ

Одарюк М.П. (Полтава)

Стрімкі зміни, що відбуваються в політичному та соціально-економічному житті в Україні, вимагають перебудови системи освіти. У наш час, коли, як відомо, обсяг знань подвоюється кожні десять років, погоня за повнотою знань як й інформаційна модель освіти, втрачає свою актуальність. Змінюється основна мета навчання – не засвоєння суми знань, а розвиток особистості і формування її активного мислення. Тому на перше місце виступає індивідуальна самостійна робота школяра. У зв'язку з цим завдання вчителя полягає в створенні всіх відповідних умов та наданні допомоги в організації розвиваючої навчально-пізнавальної діяльності, адже навчання має забезпечувати розвиток і саморозвиток особистості учня, виходячи з виявлення його індивідуальних особистостей як суб'єкта пізнання, тобто, повинне бути індивідуалізованим.

В основу організації індивідуалізованого процесу навчання покладено уявлення про індивідуально-диференційований підхід до кожного учня. Якщо раніше такий підхід у звичайній школі здійснювався через організацію навчального матеріалу, доступному тому або іншому учневі, то в інноваційній школі створюються більш гнучкі диференційовані форми для прояву індивідуальності як унікальності, неповторності, оригінальності в самореалізації.

Ми розуміємо індивідуалізацію як мету, а диференціацію як засіб її досягнення. Індивідуалізація неможлива без диференціації. Це два взаємозалежних і взаємообумовлених компоненти однієї системи. В індивідуалізації навчання виділяємо основні його складові:

- урахування індивідуальних особливостей учнів у процесі навчання, у тому числі в змісті, формах і методах, незалежно від того, які особливості і якою мірою враховуються (взаємозв'язок із психодіагностикою і педагогічною діагностикою);
- принцип індивідуалізації, як вимога до спільної діяльності вчителя й учня, а також щоб зміст, форми й методи організації їхні діяльності не залишалися незмінними на різних вікових етапах;
- урахування всіх компонентів процесу навчання (у єдності цілей, завдань, змісту, методів, форм і результату);

- забезпечення реальних можливостей реалізації індивідуально-орієнтованого навчання.

Базуючись на дослідженні В.І. Загвязінського [1] та В.А. Ясвіна [2], використовуючи власні підходи, ми розробили базову інтегровану структурно-функціональну модель індивідуалізації навчання в загальноосвітній школі, в якій розкриваються мета індивідуалізації навчання, структурні компоненти моделі, блок факторів, які впливають на процес індивідуалізації навчання, механізми і шляхи його забезпечення та результати (висока якість освіти) (рис. 1).

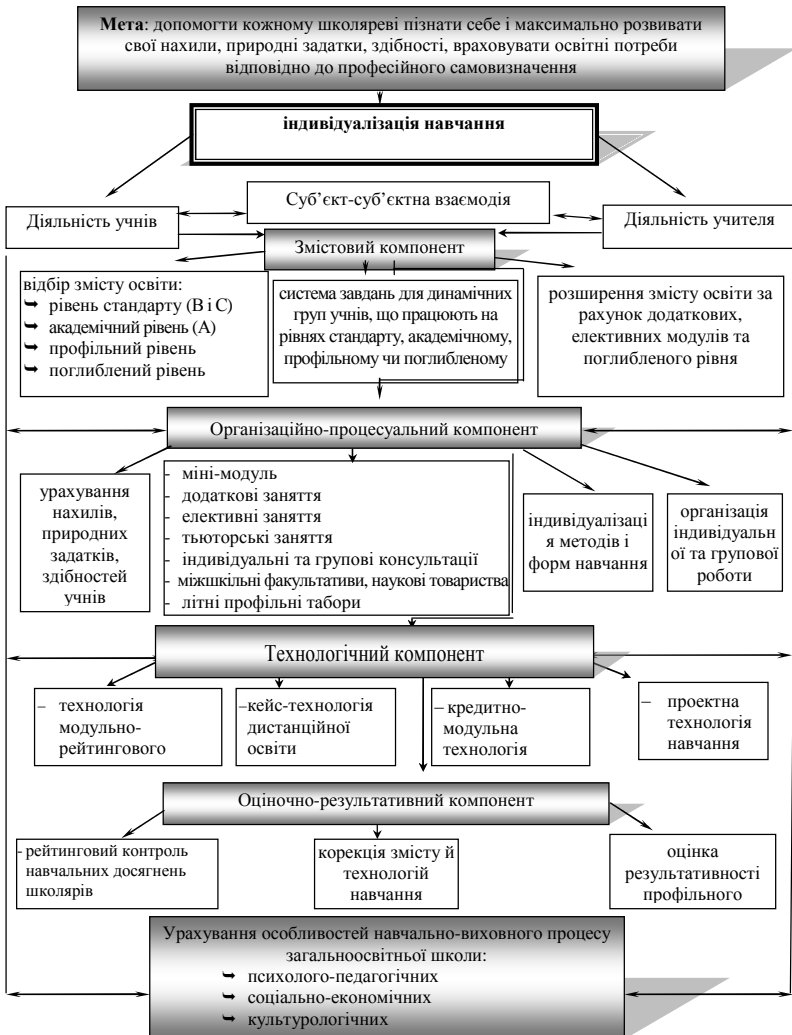

Рис. 1. Модель індивідуалізації навчання в сучасній загальноосвітній школі

Реалізація індивідуального підходу у пропонованій моделі здійснюється шляхом:

- диференціації змісту освіти (базові та елективні модулі; базовий та варіативний компоненти міні-модуля);
- урахування індивідуального темпу засвоєння матеріалу (індивідуальна робота на міні-модулі та тьюторських заняттях);
- організації допомоги і взаємодопомоги (групова робота та тьюторські заняття);
- індивідуальна здача завдань (варіанти "А", "В", "С" та творчі завдання тьюторських занять);
- рейтингового контролю.

Відповідно пропонованої моделі нами розроблена система методичного супроводу індивідуалізації навчання хімії в сучасній загальноосвітній школі, на основі якої забезпечується організація навчального процесу відповідно до можливостей і потреб особистості, коли індивідуальна діяльність за вибором школяра, а не педагога стає провідною у взаємодії „вчитель-учень”, традиційна парадигма освіти „вчитель – підручник – учень” змінюється на нову – „учень – підручник – учитель”, позиція вчителя перебудовується, у процесі навчання відбувається рух із “предметом до дітей”, а не “з дітьми до предмета”, розвиток обдаровань і нахилів школяра має особистісну й соціальну спрямованість, домінує над вузькими цілями навчальних предметів, які виступають засобами розвитку його особистості. Розроблена система організаційно-методичного супроводу індивідуалізації навчання в загальноосвітній школі дозволяє врахувати педагогічні особливості навчально-виховного процесу при виборі змісту, організації, засобів реалізації моделі індивідуалізації навчання, що дає можливість учневі конструювати власну освітню траєкторію, яка починається з вибору рівня вивчення предмета на міні-модулі, поглиблюється на додаткових профільних та елективних заняттях і доповнюється шляхом поглиблення вибраного рівня вивчення хімії у міжшкільних факультативах, літніх профільних таборах, секціях МАН тощо.

Література

1. Загвязинский В.И. Моделирование в структуре социально-педагогического проектирования. // Моделирование социально-педагогических систем: Материалы региональной научно-практической конференции (16-17 сентября 2004 г.) / Гл. ред. А.К.Колесников; Отв. ред. И.П. Лебедева; Перм.гос.пед.ун-т. – Пермь, 2004. – С. 6-11.
2. Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию. – М.: Смысл, 2001. – 365 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ХІМІЇ

Олійник Н.В., Джурка Г.Ф. (Полтава)

Модернізація загальної середньої освіти відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», концепції загальної середньої освіти, Державного стандарту загальної середньої освіти, передбачає реалізацію принципів гуманізації освіти, її демократизацію, методологічну переорієнтацію процесу навчання та розвиток особистості учня, формування його осно-